

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatoriului

(Lóvész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decât numai de la correspondenti regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere expresa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre sieșe lune 5 „ „
Pre annulu intregu 10 „ „

Pentru Romani'a:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taes'a timbrale pentru fieșce-care publicatiune separat. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplarin costa 10 cr.

B.-Pest'a, 31 Jan. 12 Fauru 1874.

Vedindu dissolutiunea partitei Dianze si nepotinti'a ministeriului Szlávyanu, nimeni n'ar îndoi'a, că situatiunea actuale in scurtu trebur s'ar primescă deslegare, noi avuramu antăiu presimtiulu, carui-a si dederamu expresiune intr'unulu d'ini tr. că deslegarea va urmă dupa reintoarea imperatului d'in calletori'a sa de la Petrupole. Acesta prevedere primescă consistintia prin impartasirea, ce d'iarulu ung. „Magy Politika“ face in nr. seu de eri, d'icandu că scirea i vine d'in cercuri bine informate despre situatiune. Dupa acesta scire, ministru pres. Szlávy si-va cere de sigur demisiunea numai decâtu dupa reintoarea de la Petrupole a imperatului Franciscu Iosifu, se adauge totu odată că Szlávy, conformu usului constitutiunele, va desemná monarcului si personele, cari d'insulu crede a le poté recomandá, spre substituie s'eu succesiune, si că aceste ar fi: contele Ios. Zichy s'eu cont. Iuliu Szapáry, amendoi membri ai ministeriului actuale. Atătu acestu d'iaru, cătu si „Corr. ung.“ afirma, că intre Szlávy si Col. Tisza s'ar fi tienutu conferintia a sup'a situatiunii si că rezultatulu acestoru-a este constiutarea unui ministeriu prin coalitiune. De alta parte se d'ice că intre Sennyey si Col. Tisza domnesce deplina inteliere, va s'ar d'ica venindu Sennyey la potere Col. Tisza ar intră in ministeriulu seu precum va intră si intr'unu ministeriu Zichyanu ori Szaparianu. Coalitiunea inse merge mai departe, că-ci d'ariele inregistredia opiniunea ce domesce intre partite, că Lónyay si Ghyczy nu potu s'elipseasca din noulu ministeriu pentru cuventu, că numai asiá s'ar poté consolidá. De aici noi deducemu, că confusiunea este mare. Ce va s'ar essá d'in acestu chaote? vomu vedé in scurtu; dar si pana atunci spunemu ceea ce credemu a fi mai probabile dupa vederile nostre. — Coalitiune intre fractiuni si partite cu programme atătu de osebite si contrarie, este possibile, numai in momente supreme spre a salvá tierr'a de unu r'eu mai mare; astfelu de coalitiuni cum am d'ice monstruose sunt inse, totu-deaun'a de scurta durata, cei mai abili si mai vicleni luandu poterea affla currendu si mediulocele d'a se scuturá de amicii importuni luati in societate numai d'in calculu politicu. Acesta observatiune o facemu preste totu, éra in parte si a nune: cătu pentru persone, observamu — că de ar ajunge Zichy ori Szapáry successori lui Szlávy, situatiunea nu s'ar schimbá intru nemica, totu Andrassy ar fi stapanulu éra noli ministri numai satelliti s'ei. Alta ar fi situatiunea daca ori Lónyay, ori Sennyey, ori amendoi coalisati ar luá succesiunea, pentru că atunci in ori care casu, Andrassy ar disparé de pre scen'a politica éra decum-va Sennyey singuru fara coalitiune ar veni la potere, atunci venirea lui, ar semnificá si schimbarea sistemulu atunci insu-si parlamentarismulu este in cestiune, ba dualismulu inca, au se va modificá, au se va desfiintá, Timpulu deslegării nu este de parte; imperatulu-rege sositu déjà la Petrupole si primitu atătu la Varsavia'a, cătu si in capital'a imperiului russescu cu tote semnele de distinctiune, ce se dau unui suveranu aliatu, — va reintorná in câte-va dille si atunci vomu vedé apus'au steu'a lui Andrassy, s'eu

ba? resarit'au a lui Sennyey si a partitei ce represinta d'insulu? Séu că lupt'a intre acesti-a va produce coalitiuni monstruose pre unu timpu, in care tier-r'a va fi inca condemnata a sufferi calamitatile unei situatiuni anormale, éra ministrii acestui timpu voru fi condamnati la oper'a lui Sisifu.

B.-Pest'a,

30 Ianuaru 1874.
11. Fauru 1874.

Multe sunt necasurile dreptiloru, inse alle peccatosiloru sunt si mai multe.

Siese anni au trecut de candu tragemu in jugulu despotiloru moderni, cari s'au impartitu pre pellea si averea nostra. In acestu intervallu de tempu amu trecut prin atâte loviri si imbranciri, amu sufferitu atâte injurie si fãrã-de-legi, încátu asta-di pare că nice daca ne-ar impunge cu sul'a in coste n'amu fi in stare s'elipseasca si s'elipseasca cellu pucinu dupa ajutoriu, daca credemu că poterile nostre intru atătu ni-ar fi slabitu si parasitu, încátu noi insi-ne nu mai potemu sta facia cu adversarii nostri seculari. Desele atacuri si sistematice a despoiare de totu ce aveam scumpu si santu pare că ni-au tempitu chiaru si semtiurile; incuragiarea si spriginulu reciproc nu mai essistu decâtu in suvenirea tempiloru trecuti, si lipsindu aceste, lipsese si resolutiunea, energi'a si zelulu, si mai pre susu de tote lipsese acellu stimulu nobilu, care indemna pre fii a alergá cu sacrificiele loru de avere si vietia la altariulu mamei iubite, la altariulu natiunei. Cu unu cuventu, ne aflamu intr'unu momentu de stagnatiune, si este mare intrebarea, că daca vomu scapá si de acesta crisa ce a cuprinsu intregu organismulu corpului nationalu, vomu appucá ore pre callea ce duce la consolidare, séu vomu passé cu passi rapedi spre dissolutiune totale.

Este tristu a ni pune intrebări de acesta natura, inse pana candu semtîmu inca in noi poterea, care ne indemna a le resolve intr'unu modu favorabilu si multumitoriu pentru anim'a romanescă, pana atunci nu dăm locu canteculu de cucuveica. De reu ne tememu, inse pana acum avem inca cuventu s'elipseasca binele. De si dorerea ce ne torturedia este asié de adanca, asié de sfasfeteria si de grea, încátu nice gemetulu de leu ranitu n'ar poté-o usurá; de si pare că pentru unu momentu ni-amu uitatu că avem d'a rescumperá celle mai scumpe si mai sante drepturi, basea essistintiei unui poporu, — totu-si una dulce sperantia ne animedia, éra desperat'a situatiune, creata de ingamfarea adversariloru nostri, ni spune apriatu, că in currendu are s'elipseasca momentulu scurrendu, candu fiii natiunii romane, electrisati de dorulu nestinsu d'a-si vedé patri'a salvata si natiunea fericita, voru pune umeru la umeru si... nu voru slabí pana nu voru intinde hor'a unirei pre pamentulu Romaniei.

In mediulocu acestoru necasuri, la cari se mai adaugu de presinte si lipsele prea sentite alle traiului de tote dillele; coplesiti de grigile essistintiei individuale cari in aceste nefericite momente nu ni permitu a desvoltá destulla activitate pentru assecurarea essistintiei nationale, atătu de greu lovita de sagetile si bombele domniloru de la potere, — una singura mangaiare totu-si ni mai remane, si acest'a este, că necasurile

peccatosiloru si sceleratoru adversari inca s'au immultitu si au crescutu altura cu sumeti'a si draconismulu loru.

Precandu Domnitoriulu se imbracisiedia cu poterniculu despotu de la nordu cu imperatoarele toturoru russiloru, cari odinora au frantu cerbicia si au umilitu arroganti'a domniloru pre cari noi asta-di i numimu „stapani,“ — pre atunci acesti stapani ai nostri cauta in ruptulu capulu buruen'a pentru vindicarea raneloru ce insi-si le-au infiptu in corpulu hecticosu allu statulu ce guvernedia. Inse aceste rane au prinsu redicine multu mai adance si sunt multu mai invecchite decâtu ca s'el mai pota vindecá urdatorii loru. Pentru una assemene operatiune se ceru alti medici cu mai multa intelleptiune si consciintia, cari inse in ceat'a loru nu sunt de afflatu De buna sama tempulu i va aduce si pre scesti-a. Nemesea nici-candu nu lassa din dreptulu seu. Un'a inse se cere de la noi: s'elipseasca totu-de-un'a sobri si consciu de ceea ce este si trebur s'el fia allu nostru.

„Trompet'a Carpatiloru“ avú fericit'a idea de a staru pentru a se numi unu aginteromanu la Petrupole si a se infintia catedra de limbele slave in Romani'a. Ecce cuvintele prin cari arreata necessitatea acestoru doue posulate:

„Pentru ce ore Russi'a, care ni dede si asta-data probe netagadiute de raze-mulu seu; pentru ce Russi'a, care ne a scapatu de celle-l-alte junctiuni ce ni-le impunea Austri'a, ca unei provincie a ei; pentru-ce Russi'a allu carei-a ambassadoru la Constantinopole a domolitu conflictulu iscatu intre noi cu Turci'a, care se potea prea bine s'el fia forte desastrosu; pentru ce vechi'a nostra protectoria care a vorbitu cea d'antătu de tractatele nostre, de drepturile nostre in tractatele salle cu Port'a nu va fi voindu s'el faca, in privinti'a suveranitati nostre, ceea-ce a facutu Franci'a, Austri'a, Itali'a, si Germani'a? Pentru-ce cabinetulu din St-Petersburg nu ni cere si ellu unu aginte politicu ca celle-l-alte cabinete alle poteriloru ce enumeraramu?

Assemenea procedere ar afirmá si mai multu celle petrecute la Constantinopole prin d-nulu Ignatieff.

Noi am poté, credemu, s'el gasimu omu forte cuvinciosu care s'el nu displaca cabinetulu St. Petersburgulu.

Si daca nu in politica si in diplomatia ar poté s'el faca o treaba mare unu aginte Romanu in Russia, dar de siguru că pentru literatur'a si pentru istori'a Romaniei, ar poté s'el faca forte multu, daca alegerea ar cadé pe vre unu barbatu si cu calitati de natur'a calitatiloru d-lui Essaren.

Archivele Petersburgulu, archivele Varsioviei transportate la Petersburg, archivele Moscovei, alle Chievlui, etc. sunt pline de acte, de documinte alle istoriei nostre.

Ce isvore n'ar descoperi prin aceste arhive o persona laboriosa, inteliiginte, cu cunoscentie ca d-nu A. Odobescu, spre-esemplu, insocitu de unu d-nu Hasdeu, spre altu esemplu?

Daca assemenea intrebare facemu Russiei pentru ce nu am face si guvernulu nostru, totu din punctulu interesulu istoriei nostre cam assemenea intrebare, pentru-ce o cathedra de limbele

slave nu se afla nicairi prin scolele nostre?

Ore, nu vom avé nevoie s'el se formeze cătu-va literati in aceste limbe cari au fostu limb'a nostra bisericescă si politica pana la finele seclulu XVI?

Nu vomu avé s'el traducemu, ast-fel cum s'el potemu trage folosu prin comentarie facute in aceste traductiuni in archivele nostre?

O cathedra de limbele slave asse-diata pre langa facultatea de litere, ca cursu liberu, este de cea mai mare trebuintia, este de cea mai imperiosa necessitate.

Credemu că suntemu pe deplinu intiellessi de ministru nostru actualu de esterne, intru celle ce am discu in privinti'a unui aginte Romanu la Petersburg precum si de ministru actualu la instructiunea publica, in privintia celloru ce am dissu pentru o cathedra de limbele slave.

C. B.

Revista diaristica.

In numerulu din Dominec'a trecuta allu diariulu „Pester Lloyd“ apparú unu articlu, care — fiindu că se crede a fi inspiratu de susu — dede de lucru intregi presse unguresci. Urmatoriele passagie voru fi de ajunsu pentru ca s'el cunoschemu si noi atătu impregiurările, cari au datu ansa la scierea unui assemene articlu, cătu si scopulu ce voiesce s'el ajunga.

„Situatiunea in care ne aflamu asta-di — asié incepe numitulu d'iaru — este un'a dintre celle mai cindate si mai critice situatiuni ce se potu cugetá intr'unu statu, care se guvernedia in modu parlamentar. Acestu ministeriu, candu a ajunsu la conducerea affaceriloru statulu, s'ar potutu cu totu dreptulu numi „parlamentariu“ pentru că essisse din sinulu majoritati parlamentulu. Asta-di inse acea majoritate nu mai essiste; prin urmare ministeriu inca ar trebui s'el se retraga, că-ci tempulu i-a sositu. Inse cu tote aceste ellu remane, dar pentru că nu voiesce dora s'el se duca, ci pentru că nu pote s'el se duca.

Dupa votulu din urma allu camerei abie se mai potea crede, că catastrofa se va mai poté amaná; inse cu tote aceste ea se amana de adi pre mane, si acesta impregiurare este nu numai in detrimentulu cabinetulu lui Szlávy, ci chiaru spre daun'a guvernulu magiaru, a statulu magiaru, a carui autoritate este periclitata, este pusa in jocu. Acesta cestiune este de una natura asié de delicata, încátu pre callea publicitati nu se pote discute mai adencu.

Demnitatea si auctoritatea statulu magiaru este pusa in jocu! Deci acestu singuru motivu este de ajunsu, ca barbati de statu ai Ungariei s'el caute a pune cătu mai currendu capetu aceste situatiuni anormale. Acum nu mai e intrebarea, că ce nune porta presiedintele consiliulu de ministri, Szlávy s'eu Sennyey, Lónyay, Ghyczy s'eu Tisza? ci acum e vorba, că cine pote s'el fia acellu-a, care in momentele de facia s'el fia in stare a compune unu cabinetu, basatu pre majoritatea compacta a parlamentulu. Spre nefericire inse nimeni nu se affla, care s'el aiba coragiulu a pune man'a pre portu-foliurile ministeriali, cari jacu asié d'icundu, aruncate pre mes'a camerei... Astfelu standu lucrulu nu este alt'a de facutu, decâtu ca actualulu ministru presiedinte s'el se incerce a mediulocul una apropiare si impreunare a numtiloru cincii barbati si a

